

Katholieke Hogeschool Sint-Lieven
Bachelor in de chemie
(professioneel gerichte bachelor)

Inhoud

1	Samenvattende conclusie	3
2	Besluit	4
3	Werkwijze en verantwoording	5
	3.1 Evaluatieorgaan en visitatiecommissie	5
	3.2 Werkwijze	6
	3.3 Domeinspecifiek referentiekader	7
	3.4 Overwegingen NVAO betreffende werkwijze evaluatieorgaan en visitatiecommissie	7
4	Opleiding	9
5	Beoordeling	10
	5.1 Doelstellingen opleiding	10
	5.2 Programma	11
	5.3 Inzet personeel	14
	5.4 Voorzieningen	15
	5.5 Interne kwaliteitszorg	16
	5.6 Resultaten	18
6	Oordelen visitatiecommissie	19
7	Oordelen NVAO	20
8	Opmerkingen en bezwaren van instelling	21

1 Samenvattende conclusie

Bij brief van 26 juni 2009 heeft Katholieke Hogeschool Sint-Lieven bij de Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie (NVAO) een aanvraag tot accreditatie ingediend voor de opleiding Bachelor in de Chemie (professioneel gerichte bachelor), steunend op een visitatierapport uitgevoerd door de Vlaamse Hogescholenraad (VLHORA). De aanvraag is ontvangen op 30 juni 2009.

Procedurele eisen

De NVAO komt tot de volgende vaststellingen:

- De visitatiecommissie heeft het visitatieprotocol gevolgd zoals vastgesteld door het evaluatieorgaan;
- Het referentiekader gehanteerd door de visitatiecommissie bevat alle onderwerpen en facetten van het Accreditatiekader bestaande opleidingen hoger onderwijs Vlaanderen van de NVAO (accreditatiekader) inclusief een domeinspecifieke vertaling. De facetten worden wel in een afwijkende volgorde behandeld;
- De visitatiecommissie heeft de beslisregels beschreven in het accreditatiekader adequaat toegepast;
- De gevolgde procedure is in overeenstemming met het toetsingskader voor de werkwijze van de VLIR en VLHORA als evaluatieorgaan of de erkenningsregeling van andere evaluatieorganen.

Inhoudelijke eisen

De NVAO komt tot de volgende vaststellingen:

- Het oordeel van de visitatiecommissie over de kwaliteit van de opleiding is mede gebaseerd op een vergelijking met verwante opleidingen en zo mogelijk internationaal gehanteerde normen voor opleidingen in het relevante domein;
- In het visitatierapport vastgesteld door de visitatiecommissie is voldoende gemotiveerd waarom de opleiding al dan niet aan de criteria van het beoordelingskader (hoofdstuk 2) voldoet zodat voldoende generieke kwaliteitswaarborgen voorhanden zijn. Het visitatierapport behandelt minimaal de zes in het accreditatiekader genoemde onderwerpen, waarbij per onderwerp aan alle facetten aandacht wordt besteed. Voor ieder facet is een oordeel gegeven op de vierpuntsschaal op basis waarvan per onderwerp een oordeel volgt. De oordelen zijn onderbouwd met feiten en analyses. Het visitatierapport wordt afgesloten met een samenvattend oordeel over de opleiding;
- Het visitatierapport geeft inzicht in de kwaliteit van de visitatiecommissie. Het visitatierapport bevat informatie over de omvang en de samenstelling van de visitatiecommissie, en over haar onafhankelijkheid, deskundigheid en gezaghebbendheid.

2 Besluit

betreffende de accreditatie van de Bachelor in de chemie (professioneel gerichte bachelor) van de Katholieke Hogeschool Sint-Lieven.

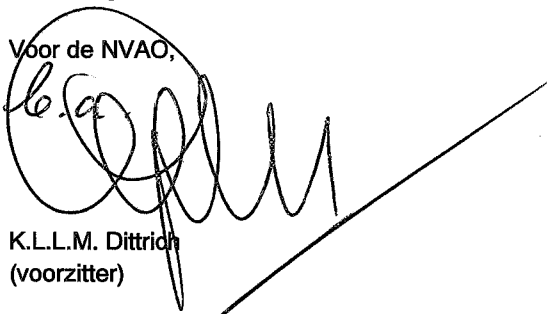
De NVAO,
Na beraadslaging,
Besluit :

Met toepassing van het decreet van 4 april 2003 betreffende de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen, wordt het accreditatierapport en –besluit met positief eindoordeel voor de opleiding Bachelor in de chemie (professioneel gerichte bachelor) van de Katholieke Hogeschool Sint-Lieven goedgekeurd en wordt de opleiding geaccrediteerd. Het betreft een opleiding met volgende afstudeerrichtingen: Biochemie, Chemie en milieuzorg, die te Gent wordt georganiseerd.

De in het eerste lid bedoelde accreditatie geldt vanaf de aanvang van het academiejaar 2010 - 2011 tot en met het einde van het academiejaar 2017 - 2018.

Den Haag, 23 november 2009

Voor de NVAO,

K.L.L.M. Dittrich
(voorzitter)

3 Werkwijze en verantwoording

Bij brief van heeft Katholieke Hogeschool Sint-Lieven bij de NVAO een accreditatieaanvraag ingediend voor de opleiding Bachelor in de Chemie. De aanvraag is ontvangen op 30 juni 2009.

Ter ondersteuning van deze aanvraag heeft Katholieke Hogeschool Sint-Lieven een rapport bijgevoegd vanwege een evaluatieorgaan: Vlaamse Hogescholenraad (VLHORA).

De NVAO heeft deze aanvraag beoordeeld aan de hand van het Accreditatiekader bestaande opleidingen hoger onderwijs Vlaanderen (14 februari 2005), conform de Handleiding accreditatie Vlaamse Gemeenschap (8 mei 2007) en het Reglement tot bepaling van bestuursbeginselen die van toepassing zijn bij de besluitvorming inzake accreditatie en Toets Nieuwe Opleiding ten aanzien van hogeronderwijsopleidingen in de Vlaamse Gemeenschap (14 februari 2005).

3.1 Evaluatieorgaan en visitatiecommissie

Evaluatieorgaan: VLHORA

Visitatiecommissie:

Voorzitter en domeindeskundige:

- **Willy Van Herck**, gepensioneerde burgerlijk ingenieur scheikunde Bayer Antwerpen, als eindwerkbegeleider destijds verbonden aan verschillende hogescholen, visitatie-ervaring opleidingen industrieel ingenieur, deskundige beoordeling onderzoeksprogramma's bij IWT.

Onderwijsdeskundige:

- **Ludo Brandt**, emeritus KULeuven academische lerarenopleiding chemie e.a., lid leerplancommissie chemie en voorzitter eindtermencommissie chemie

Domeindeskundige:

- **Nicole De Brucker**, is doctor in de wetenschappen – groep scheikunde, hoofd expertisecentrum Milieumetingen en 7 jaar ervaring technische audits bij laboratoria .
- **Guy Van Lommen**, doctor in de wetenschappen – groep scheikunde, senior research fellow bij Johnson & Johnson Pharmaceutical Research and Development in het departement medicinale chemie, visitatie ervaring: academische chemie-opleidingen Vlaanderen

Student:

- **Rob Hanne**, is student Katholieke Hogeschool Brugge-Oostende

Projectbegeleider en secretaris:

- **Floris Lammens**, VLHORA medewerker

De Erkenningscommissie heeft bij besluit van 30 november 2006 bevestigd dat de samenstelling van deze visitatiecommissie voldoet aan de criteria van onafhankelijkheid die gelden voor de opleidingen van ambtshalve geregistreerde instellingen.

3.2 Werkwijze

De visitatie gebeurde conform de werkwijze zoals die is vastgelegd in de Handleiding Onderwijsvisitaties VLIR-VLHORA, februari 2005. Op 25 juni 2007 werd de visitatiecommissie officieel geïnstalleerd. De installatievergadering stond in het kader van een kennismaking, een gedetailleerde bespreking van het visitatieproces aan de hand van de Handleiding Onderwijsvisitaties VLIR-VLHORA, februari 2005 en een toelichting van het ontwerp van domeinspecifieke referentiekader. Daarnaast werden een aantal praktische afspraken gemaakt.

De visitatiecommissie heeft een domeinspecifiek referentiekader voor de opleiding opgesteld en aan de opleidingen bezorgd. Elk commissielid heeft het zelfevaluatie rapport en de bijlagen bestudeerd, de geselecteerde eindwerken gelezen en haar argumenten, vragen en voorlopig oordeel vastgelegd in een checklist, waarvan de secretaris een synthese heeft gemaakt. De synthese werd uitvoerig besproken en beargumenteerd door de commissieleden. Op basis van de bespreking en de door de commissieleden opgestuurde vragenlijsten, inventariseerde de secretaris kernpunten en prioriteiten voor de gesprekken en het materialenonderzoek bij de visitatie.

De visitatie ging door op 10, 11 en 12 december 2007. Er werd gesproken met een representatieve vertegenwoordiging van alle geledingen die bij de opleiding betrokken zijn, er werd bijkomend informatiemateriaal bestudeerd en er werd een bezoek gebracht aan de instelling met het oog op de beoordeling van de accommodaties en de voorzieningen voor de studenten. Tijdens de visitatie werd voor de verdere bevraging gebruik gemaakt van de synthese van de checklist en de vragenlijsten. Binnen het bezoekprogramma werden een aantal overlegmomenten voor de commissieleden voorzien om de bevindingen uit te wisselen en te komen tot gezamenlijke en meer definitieve (tussen)oordelen. Na de gesprekken met de vertegenwoordigers van de opleiding hebben de visitatieleden hun definitief (tussen)oordeel per facet en per onderwerp gegeven. Op het einde van het visitatiebezoek heeft de voorzitter een korte mondelinge rapportering gegeven van de ervaringen en bevindingen van de visitatiecommissie, zonder expliciete en inhoudelijk waarderende oordelen uit te spreken.

De secretaris heeft in samenspraak met de voorzitter en de commissieleden, op basis van het zelfevaluatie rapport, de checklisten en de motiveringen een ontwerp opleidingsrapport opgesteld. Het ontwerp rapport geeft per onderwerp en per facet het oordeel en de motivering van de visitatiecommissie weer. Daarnaast werden - waar wenselijk en/of noodzakelijk - aandachtspunten en eventuele aanbevelingen voor verbetering geformuleerd. Het ontwerp opleidingsrapport werd aan de hogeschool gezonden voor een reactie in/op/tijdens periode eerste terugmelding. De eventuele reactie van de opleiding op het ontwerp opleidingsrapport werd door de commissie in een slotvergadering besproken. De visitatiecommissie stelde ook een vergelijkend gedeelte op.

Het vergelijkende deel werd samen met het antwoord van de visitatiecommissie op de reacties van de opleidingen en het definitieve opleidingsrapport aan de hogescholen toegezonden in/op/tijdens periode tweede terugmelding. Het vergelijkende deel en de opleidingsrapporten werden samengebracht in een visitatierapport dat op 15 december 2008 gepubliceerd werd.

De commissie heeft in haar beoordeling rekening gehouden met accenten die de opleiding eventueel zelf legt, met het domeinspecifieke referentiekader en met de benchmarking ten opzichte van de gelijkaardige opleidingen in andere instellingen van hoger onderwijs. Alle oordelen en wegingen volgen de beslisregels zoals geformuleerd in de *Handleiding onderwijsvisitaties VLIR|VLHORA* van februari 2005. Op het niveau van de facetten volgen de oordelen een vierpuntenschaal: "onvoldoende", "voldoende", "goed" en "excellent". Op

het niveau van de onderwerpen en op het niveau van de opleiding in haar geheel heeft de commissie een antwoord gegeven op de vraag of er in de opleiding voor dit onderwerp voldoende generieke kwaliteitswaarborgen aanwezig zijn. Hierbij kan het oordeel "voldoende" of "onvoldoende" luiden.

3.3 Domeinspecifiek referentiekader

Er is een domeinspecifiek referentiekader ontwikkeld dat door de commissie gebruikt werd bij de beoordeling van opleidingen. De visitatiecommissie was verantwoordelijk voor de opmaak van het domeinspecifiek referentiekader. De VLHORA als evaluatieorgaan gaf de procedure aan voor de opstelling ervan. Het referentiekader is niet bedoeld om een ideale opleiding te schetsen. Respect voor de eigenheid van een opleiding en voor de diversiteit binnen eenzelfde opleiding over de instellingen heen, veronderstelt immers dat in de eerste plaats wordt nagegaan of elke opleiding erin slaagt haar eigen doelstellingen te realiseren en dit zowel inhoudelijk als procesmatig. Dit belet niet dat wordt nagegaan of elke opleiding aan een aantal minimumeisen voldoet, die aan de betreffende opleiding worden gesteld vanuit het vakgebied en/of de relevante beroepspraktijk.

Men hanteerde twee soorten bronnen voor het opstellen van het domeinspecifieke referentiekader, enerzijds de Referentiekaders van de opleidingen en anderzijds een aantal brondocumenten onderschreven door werkveld. Dit resulteerde in een aantal gemeenschappelijke domeinspecifieke competenties (algemeen voor de afgestudeerde bachelor chemie en een aantal specifieke per afstudeerrichting) en aantal opleidingsgebonden competenties (algemeen voor de afgestudeerde bachelor chemie en een aantal specifieke per afstudeerrichting).

3.4 Overwegingen NVAO betreffende werkwijze evaluatieorgaan en visitatiecommissie

De NVAO komt tot de volgende vaststellingen:

- Het evaluatieorgaan heeft overtuigend aangetoond dat het oordeel in onafhankelijkheid tot stand is gekomen. Uit het onafhankelijkheidsbesluit van de Erkenningscommissie en de onafhankelijkheidsverklaringen van de commissieleden blijkt tevens dat de commissieleden in onafhankelijkheid tot hun oordeel zijn gekomen. De NVAO concludeert dat de visitatie en het beoordelingsproces in volstrekte onafhankelijkheid hebben plaatsgevonden;
- De commissie bestond uit 5 leden inclusief een student. Op basis van de in het rapport beschreven informatie, waar onder cv's, heeft de NVAO vastgesteld dat onderwijsdeskundigheid en deskundigheid in de didactiek, de vakdeskundigheid binnen de discipline en het afnemend veld en relevante deskundigheid op het gebied van internationale ontwikkelingen van de discipline aanwezig waren. De deskundigheid binnen de commissie omvatte voldoende de gehele breedte van de opleiding.

De visitatiecommissie was bijgevolg voldoende deskundig en gezaghebbend om de beoordeling uit te voeren.

De visitatie heeft plaatsgevonden op basis van en in overeenstemming met het visitatieprotocol, zoals voorgelegd bij erkenning of toetsing:

- Het rapport geeft voldoende aan dat het visitatieprotocol effectief werd gevolgd;

- In het rapport verklaart de commissie dat de zelfevaluatie voldoende basis bood en dus voldoende zelfkritisch was;
- Het evaluatieorgaan heeft naar het oordeel van de NVAO overtuigend gegarandeerd dat de commissie adequaat heeft gewerkt;
- De commissie heeft de beschikking gekregen over eerdere visitatierapporten en heeft getoetst of de wijze waarop opleidingen met eerdere aanbevelingen en adviezen zijn omgegaan voldoende is.

De visitatie heeft plaatsgevonden op basis van en in overeenstemming met een domeinspecifiek referentiekader dat voldoet aan de eisen gesteld in de erkenningsregeling/toetsingsregeling en het NVAO kader. Daarbij is aangesloten bij:

- eisen gesteld door (buitenlandse) vakgenoten en de beroepspraktijk aan een opleiding in het domein;
- kaders gehanteerd in eerdere visitatie;
- indien beschikbaar beroepsprofielen;
- referentiekader aangereikt door opleiding, dat voldoende situering geeft van de opleiding in nationaal en/of internationaal verband en met betrekking tot de relevante beroepspraktijk;
- wettelijke eisen voor beschermde beroepen.

Voorts komt de NVAO tot de volgende vaststellingen:

- De werkwijze van de commissie bij de beoordeling van de opleiding Bachelor in de Chemie (professioneel gerichte bachelor) van de Katholieke Hogeschool Sint-Lieven is zorgvuldig en gedegen geweest. De gevolgde werkwijze en procedure, en de geraadpleegde informatiebronnen zijn helder en nauwkeurig geformuleerd en vermeld;
- De commissie heeft haar oordeel opgesteld en onderbouwd in overeenstemming met het visitatieprotocol en heeft de daarbij behorende beslisregels gevolgd. Voor de facetten geldt dat de analyses van de commissie duidelijk en consistent zijn, en ze leiden tot heldere conclusies. Op onderwerpniveau zijn de oordelen over de facetten op een juiste en zorgvuldige wijze afgewogen en neergelegd in heldere conclusies;
- De commissie heeft hiertoe op een zorgvuldige wijze een domeinspecifiek referentiekader vastgesteld;
- Het kwaliteitsoordeel bij de toetsing is - voor zover relevant - mede gebaseerd op een vergelijking met verwante andere opleidingen en internationaal geaccepteerde criteria voor opleidingen in het desbetreffende domein;
- De commissie heeft in haar advies een aantal kritische kanttekeningen opgenomen. De NVAO onderschrijft deze en brengt deze onder de aandacht van de opleiding.
- De visitatiecommissie heeft in het kader van het verbeterperspectief aanbevelingen in het visitatierapport geformuleerd.

De NVAO is in het licht van het vorenstaande tot de slotsom gekomen dat de beoordeling van de voorliggende opleiding zorgvuldig en gedegen tot stand is gekomen, en dat het eindoordeel van de commissie deugdelijk is gemotiveerd.

4 Opleiding

Beschrijving van de opleiding

- instelling: Katholieke Hogeschool Sint-Lieven
- aard instelling: ambtshalve geregistreerd
- vestiging(en): Gent
- graad en de kwalificatie: Bachelor in de chemie
- niveau en oriëntatie: professioneel gerichte bachelor
- studieomvang¹: 180 studiepunten
- afstudeerrichtingen²: Biochemie, Chemie en Milieuzorg
- onderwijstaal: Nederlands
- studiegebied : Industriële wetenschappen en technologie
- aard van de aanvraag: accreditatie

---

¹ Situatie ten tijde van de visitatie

² Situatie ten tijde van de visitatie

5 Beoordeling

De NVAO steunt haar besluitvorming op volgende elementen:

- Het accreditatierapport bevat een beoordeling per onderwerp en per facet³;
- De NVAO hanteert bij de beoordeling van de onderwerpen de scores 'voldoende' en 'onvoldoende'⁴;
- Een accreditatiebesluit is positief indien alle samenvattende oordelen over de onderwerpen voldoende zijn. Het eindoordeel spreekt zich niet uit over gradaties in kwaliteit. Dit gebeurt door de visitatiecommissie die in haar rapport een score geeft per facet;
- De NVAO kan per facet volstaan met een verwijzing naar de bevindingen en de overwegingen van het bijhorende visitatierapport, m.a.w. ze kunnen door de NVAO worden overgenomen. Per facet wordt aangegeven of de NVAO de bevindingen en overwegingen van de visitatiecommissie bijtreedt. Indien dat niet het geval is draagt de NVAO een eigenstandige motivering aan⁵.

5.1 Doelstellingen opleiding

Facet 1: 1. Niveau en oriëntatie opleiding

De NVAO sluit zich aan bij de bevindingen en de overwegingen van de visitatiecommissie zoals aangegeven bij de bespreking van facet 1.1 in het visitatierapport.

De NVAO oordeelt dat de opleiding voor dit facet voldoet aan de benodigde basiskwaliteit.

Facet 1.2. Domeinspecifieke eisen

De NVAO sluit zich aan bij de bevindingen en de overwegingen van de visitatiecommissie zoals aangegeven bij de bespreking van facet 1.2 in het visitatierapport.

De NVAO oordeelt dat de opleiding voor dit facet voldoet aan de benodigde basiskwaliteit.

Samenvattend oordeel, weging van de facetten en motivering van het samenvattend oordeel over onderwerp 1: doelstellingen opleidingen:

De doelstelling van de opleiding is de student op te leiden tot beginnende labochemicus, biochemicus of milieuchemicus in de chemische sector. Het competentieprofiel is opgenomen in de opleidingsgids. De commissie heeft kunnen vaststellen dat de doelstellingen bekend zijn bij studenten, bij het onderwijzend personeel en bij de vertegenwoordigers van het werkveld. De beroepsspecifieke competentiedoelstellingen werden vastgelegd in overleg met de associatiepartners. De te realiseren eindkwalificaties werden op verschillende manieren getoetst bij het werkveld. De opleiding heeft een competentiematrix. De opleidingsverantwoordelijken stellen dat zij het verwerven van kennisinhoud niet integraal en ineens volledig wensen te vervangen door Competentiegericht onderwijs (CGO). Ze blijven het verwerven van kennis belangrijk vinden. Dit blijkt uit de curriculumopbouw. Er wordt een jaarlijkse evaluatie gemaakt van de voortgang en de ervaringen met de invoering van CGO. In de ECTS-fiches worden per opleidingsonderdeel momenteel vooral de competenties vermeld die effectief gerealiseerd

³ Art.7 en 8 van het reglement ' tot bepaling van de bestuursbeginselen die van toepassing zijn bij de besluitvorming inzake accreditatie en toets nieuwe opleiding ten aanzien van opleidingen in de Vlaamse gemeenschap', hierna 'reglement Bestuursbeginselen'

⁴ Accreditatiekader en art. 58&1, eerste lid van het decreet van 4 april 2003 betreffende de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen.

⁵ Art.12 van het reglement Bestuursbeginselen

moeten worden. In de toekomst gaat men ook een overzicht geven van de competenties die via bepaalde opleidingsonderdelen 'kunnen' gerealiseerd worden. De commissie stelt voor om het proces naar uitbouw van CGO verder te zetten. De internationale dimensie van de opleiding wordt bewaakt via rechtstreekse contacten met buitenlandse partners en via het werkveld, die zelf op een internationaal competitief niveau werken. De internationale docentenuitwisseling is nog niet sterk is uitgebouwd. Dit is onder meer een gevolg van de flexibilisering van het onderwijs. Hierdoor zijn de mogelijkheden om naar het buitenland te gaan, steeds moeilijker te organiseren.

Overwegingen NVAO:

De NVAO sluit zich aan bij de motivering van de visitatiecommissie voor de score voldoende voor het onderwerp Doelstellingen opleiding.

Conclusie NVAO:

De NVAO beoordeelt het onderwerp Doelstellingen opleiding als **voldoende**

5.2 Programma

Facet 2.1. Eisen professionele / academische gerichtheid

De NVAO sluit zich aan bij de bevindingen en de overwegingen van de visitatiecommissie zoals aangegeven bij de bespreking van facet 2.2 in het visitatierapport.

De NVAO oordeelt dat de opleiding voor dit facet voldoet aan de benodigde basiskwaliteit.

Facet 2.2. Relatie tussen doelstelling en programma

De NVAO sluit zich aan bij de bevindingen en de overwegingen van de visitatiecommissie zoals aangegeven bij de bespreking van facet 2.1 in het visitatierapport.

De NVAO oordeelt dat de opleiding voor dit facet voldoet aan de benodigde basiskwaliteit.

Facet 2.3. Samenhang programma

De NVAO sluit zich aan bij de bevindingen en de overwegingen van de visitatiecommissie zoals aangegeven bij de bespreking van facet 2.3 in het visitatierapport.

De NVAO oordeelt dat de opleiding voor dit facet voldoet aan de benodigde basiskwaliteit.

Facet 2.4. Studielast

De NVAO sluit zich aan bij de bevindingen en de overwegingen van de visitatiecommissie zoals aangegeven bij de bespreking van facet 2.5 *Studietijd* in het visitatierapport.

De NVAO oordeelt dat de opleiding voor dit facet voldoet aan de benodigde basiskwaliteit.

Facet 2.5. Toelatingsvoorwaarden

De NVAO sluit zich aan bij de bevindingen en de overwegingen van de visitatiecommissie zoals aangegeven bij de bespreking van facet 2.9 in het visitatierapport.

De NVAO oordeelt dat de opleiding voor dit facet voldoet aan de benodigde basiskwaliteit.

Facet 2.6. Studieomvang

De NVAO sluit zich aan bij de bevindingen en de overwegingen van de visitatiecommissie zoals aangegeven bij de bespreking van facet 2.4 in het visitatierapport.

De NVAO oordeelt dat de opleiding voor dit facet voldoet aan de benodigde basiskwaliteit.

Facet 2.7 Afstemming tussen vormgeving en inhoud

De NVAO sluit zich aan bij de bevindingen en de overwegingen van de visitatiecommissie zoals aangegeven bij de bespreking van facet 2.6 in het visitatierapport.

De NVAO oordeelt dat de opleiding voor dit facet voldoet aan de benodigde basiskwaliteit.

Facet 2.8 Beoordeling en toetsing

De NVAO sluit zich aan bij de bevindingen en de overwegingen van de visitatiecommissie zoals aangegeven bij de bespreking van facet 2.7 in het visitatierapport.

De NVAO oordeelt dat de opleiding voor dit facet voldoet aan de benodigde basiskwaliteit.

Samenvattend oordeel, weging van de facetten en motivering van het samenvattend oordeel over onderwerp 2: programma:

Het werkveld situeert zich voornamelijk in de industriële (chemische) sector en in mindere mate in de dienstverlenende sector. Per afstudeerrichting richt men zich op specifieke werkterreinen. Er is een continue afstemming op de ontwikkelingen in het werkveld. De basis van de drie afstudeerrichtingen is dezelfde. Vanaf het tweede jaar wordt het curriculum meer specifiek per afstudeerrichting. In het derde jaar staat de praktijk centraal en gaan de studenten op stage. De stagedoelstellingen, stagetoewijsprocedure, stagebegeleidingswijze en de stage-evaluatiewijze zijn duidelijk omschreven. Doorgaans maakt 15 à 20 procent van de studenten gebruik van de mogelijkheid om een buitenlandse stage te lopen. Heel wat binnenlandse stageplaatsen hebben zelf ook een 'internationale setting'. De resultaten en bevindingen van de stage worden neergeschreven in een eindwerk dat opgebouwd is volgens duidelijke richtlijnen. De visitatiecommissie beoordeelt de kwaliteit van de eindwerken als behoorlijk goed. De opleiding is betrokken bij verschillende projecten voor maatschappelijke dienstverlening en projectmatig wetenschappelijk onderzoek.

Het programma is een concretisering van de eindkwalificaties van de opleiding qua niveau, oriëntatie en domeinspecifieke eisen. De competentiematrix die door de opleiding wordt gehanteerd, geeft duidelijk weer welk vak welke competenties nastreeft. Er worden nieuwe didactische werkvormen opgezet. De commissie stelt voor om de bestaande vakinhoud en opbouw van het nieuwe competentiegericht curriculum nog meer af te stemmen op competentiegericht onderwijs.

Het programma kent een inhoudelijke samenhang. De volgtijdelijkheid van het programma wordt bewaakt in functie van de samenhang van het programma. Voor studenten die niet voor een diplomacontract kiezen, is er in principe geen volgtijdelijkheid vastgelegd, hoewel zij hierover wel informatie en advies ontvangen. De volgtijdelijkheid van bepaalde opleidingsonderdelen is niet altijd duidelijk en nauwkeurig aangegeven op de ECTS-fiches. De commissie vraagt om de volgtijdelijkheid, zowel voor de flexibele leerwegen als voor het modeltraject, verder uit te werken en te bewaken.

De opleiding evolueert van algemeen naar specifiek, van sterk begeleid naar meer autonoom en van theorie naar praktijk. Docenten en lectoren hebben regelmatig formeel overleg om de inhoud van opleidingsonderdelen op elkaar af te stemmen. Maar het vakoverschrijdende karakter komt zeer weinig aan bod en er moet nog ernstig gewerkt worden om een aantal cursussen meer af te stemmen op de opleiding. Volgens de studenten is er af en toe wel een herhaling, maar dat wordt niet ervaren als overlapping. De commissie vraagt om de onderlinge functionaliteit van de cursussen nog beter op elkaar afstemmen.

Men kiest hogeschoolbreed als studietijdmeting voor het systeem van 'studietijdschatten'. De resultaten van de studielastmetingen worden aan de studenten bekend gemaakt via Toledo, en met hen besproken. Dit resulteert in de praktijk in aanpassingen aan het curriculum. Jaarlijks gebeurt er een bevraging bij de pasafgestudeerden over het opleidingsprogramma. Ook de stageplaatsen worden informeel en formeel bevraged over hun ervaringen met het curriculum. De commissie vraagt om de studietijdmetingen op het niveau van de opleidingsonderdelen meer accuraat uit te werken.

Algemeen wordt het eerste jaar als 'zwaar' ervaren. Nochtans ligt de globale gemiddelde jaarlijkse studielast beduidend onder het wettelijke maximum (in realiteit wordt nergens 1600 uur overschreden). De stage in het derde jaar is volgens de bevragingen 'onderbegroot'. Daarom werd de stage met 2 studiepunten opgetrokken.

Derdejaarsstudenten vinden dat de studeerbaarheid van het derde jaar niet mag onderschat worden. De commissie vraagt verder onderzoek naar de studeerbaarheid van het eerste en derde programmajaar en het mogelijke uitstelgedrag dat is vastgesteld. Wat betreft de procedure voor de geïndividualiseerde opleidingsprogramma's (GOP'S) wordt geopteerd voor het uitwerken van een 'haalbaar geïndividualiseerd project'. De opleiding heeft een EVC-procedure opgestart voor studenten die geen diploma secundair onderwijs hebben. De opleiding beschikt over een brochure over EVC. Studenten die al hoger onderwijs hebben genoten in een verwante studierichting kunnen genieten van vrijstellingen of studieduurverkorting op basis van EVK's. Voor een aantal verwante opleidingen wordt een EVK-matrix ontwikkeld.

De opleiding is toegankelijk voor iedereen die een diploma van secundair onderwijs behaald heeft. Er is een stelselmatige daling van de instroom. Enkel het laatste jaar is er weer een stijging. Het departementshoofd licht de verschillende initiatieven toe die werden ondernomen op departementaal vlak om de instroom te verhogen. De commissie beveelt verder onderzoek aan naar de inhoud en organisatie van instapcursussen voor het juiste doelpubliek in overleg met leraren secundair onderwijs. De commissie vraagt om het rendement van instapcursussen en proefexamens te optimaliseren. Het aandeel tso-studenten maakt meer dan 50 procent van de instroom uit. Ongeveer 15 procent, met een maximum van 35 procent van de instroom heeft al één of meerdere jaren hoger onderwijs genoten. De commissie vraagt een verdere instroomanalyse met betrekking tot de voorkennis en de opbouw van de vakinhouden in het eerste jaar in functie van de slaagcijfers.

Het betreft een programma van 180 ECTS

Er wordt in hoofdzaak gewerkt met een combinatie van activerende hoor- en werkcolleges en praktijksessies. Nieuwe didactische werkvormen, zoals effectief projectwerk, begeleide zelfstudie en groepswork moeten volgens de commissie nog meer ingebouwd worden. Er is een spanningsveld ontstaan tussen de behoefte aan vakoverschrijdende initiatieven en de vraag naar flexibilisering. Bij de opbouw van het curriculum in het eerste en tweede jaar ligt het accent vooral op 'flexibilisering van de opleiding'; in het derde jaar ligt het accent meer op 'vakoverschrijding'.

Er zijn duidelijke procedures inzake het evalueren en deze worden ook duidelijk en tijdig gecommuniceerd. Er wordt een grote verscheidenheid aan evaluatievormen gebruikt: De manier van evalueren wordt op regelmatige basis bevraged bij de studenten. De lectoren bevestigen dat het invoeren van CGO ook gevolgen heeft gehad op de keuze van de evaluatievormen, en geven tijdens de visitatie hiervan voorbeelden. Vroeger werd vooral de

kennis geëvalueerd, nu worden ook andere competenties beoordeeld. Sommige leden van het onderwijzend personeel blijken het competentie-gericht evalueren te beperken tot het evalueren van technische vaardigheden in de laboratoriumpraktijk. De commissie vraagt het 'peer assessment' tijdens groeps- en projectwerk verder te ontwikkelen. De commissie beveelt aan om de permanente evaluatie tijdens practica nog te verbeteren. De commissie stelt voor om het instrumentarium verder uit te werken, om de realisatie van competenties te evalueren.

Overwegingen NVAO:

De NVAO sluit zich aan bij de motivering van de visitatiecommissie voor de score voldoende voor het onderwerp Programma.

Conclusie NVAO:

De NVAO beoordeelt het onderwerp Programma als **voldoende**

5.3 Inzet personeel

Facet 3.1. Eisen professionele/academische gerichtheid

De NVAO sluit zich aan bij de bevindingen en de overwegingen van de visitatiecommissie zoals aangegeven bij de bespreking van facet 3.2 in het visitatierapport.

De NVAO oordeelt dat de opleiding voor dit facet voldoet aan de benodigde basiskwaliteit.

Facet 3.2. Kwantiteit personeel

De NVAO sluit zich aan bij de bevindingen en de overwegingen van de visitatiecommissie zoals aangegeven bij de bespreking van facet 3.3 in het visitatierapport.

De NVAO oordeelt dat de opleiding voor dit facet voldoet aan de benodigde basiskwaliteit.

Facet 3.3. Kwaliteit personeel

De NVAO sluit zich aan bij de bevindingen en de overwegingen van de visitatiecommissie zoals aangegeven bij de bespreking van facet 3.1 in het visitatierapport.

De NVAO oordeelt dat de opleiding voor dit facet voldoet aan de benodigde basiskwaliteit.

Samenvattend oordeel, weging van de facetten en motivering van het samenvattend oordeel over onderwerp 3: inzet personeel:

Het onderwijzend personeel onderhoudt op tal van manieren contacten met de beroepspraktijk. Verschillende personeelsleden hebben bovendien enkele tot meerdere jaren ervaring in de beroepspraktijk opgedaan. De opleiding maakt deel uit of heeft contacten met beroepsfederaties en koepelverenigingen. Internationale docentenuitwisseling gebeurt tot nu toe enkel in het kader van de presentatie en verdediging van eindwerken in het buitenland. De commissie vraagt om de internationalisering verder uit te werken naar het onderwijzend personeel.

Tijdens het academiejaar 2005-2006 waren in de opleiding chemie 23 lectoren, 2 praktijklectoren en 5 docenten samen goed voor 10,08 voltijds equivalenten (VTE). Bijna alle leden van het onderwijzend personeel zijn ook elders in de hogeschool werkzaam. De commissie beveelt aan om te zoeken naar meer synergie tussen verschillende hogeschoolopleidingen. Het ontbreken van technisch hulp personeel wordt in de praktijk opgevangen door de lectoren. De commissie acht dit niet voordelig en vraagt om mogelijkheden voor technische bijstand voor het onderhoud van de laboratorium-

infrastructuur te onderzoeken en te benutten. De taakinfilling steunt op de volgende pijlers: overeenstemming met de competenties van de betrokkene, billijkheid en transparantie, en duidelijkheid inzake planning, functionering en evaluatie. Alle leden van het onderwijzend personeel beschouwen de verdeling en invulling van de taakbelasting als redelijk.

De opleiding beschikt over voldoende personeel dat gekwalificeerd is om de doelstellingen te realiseren. Er wordt hogeschoolbreed een gemeenschappelijk personeelsbeleid gevoerd. De opleiding kan dus niet autonoom een eigen aanwervingsbeleid voeren. De enveloppenfinanciering en het dalende studentenaantal in de opleiding heeft er bovendien voor gezorgd dat er geen echt promotiebeleid kan gevoerd worden. Sommige lectoren doen ook aan maatschappelijke dienstverlening en de opleiding is ook betrokken bij projectmatig wetenschappelijk onderzoek. Sinds 1999 is er jaarlijks een functioneringsgesprek, en sinds 2000 vinden er ook evaluatie-gesprekken plaats. Er is een budget voorzien voor bijscholing. Het onderwijzend personeel kan zelf beslissen over het volgen van bijscholing. De visitatiecommissie stelt vast dat er geen systematisch georganiseerd professionaliseringsbeleid op opleidingsniveau is uitgewerkt en vraagt om een beleid met betrekking tot het gebruik van nieuwe didactische werkvormen en CGO verder uit te werken.

Overwegingen NVAO:

De NVAO sluit zich aan bij de motivering van de visitatiecommissie voor de score voldoende voor het onderwerp Inzet personeel.

Conclusie NVAO:

De NVAO beoordeelt het onderwerp Inzet personeel als **voldoende**

5.4 Voorzieningen

Facet 4.1. Materiële voorzieningen

De NVAO sluit zich aan bij de bevindingen en de overwegingen van de visitatiecommissie zoals aangegeven bij de bespreking van facet 4.1 in het visitatierapport.

De NVAO oordeelt dat de opleiding voor dit facet voldoet aan de benodigde basiskwaliteit.

Facet 4.2. Studiebegeleiding

De NVAO sluit zich aan bij de bevindingen en de overwegingen van de visitatiecommissie zoals aangegeven bij de bespreking van facet 4.2 in het visitatierapport.

De NVAO oordeelt dat de opleiding voor dit facet voldoet aan de benodigde basiskwaliteit.

Samenvattend oordeel, weging van de facetten en motivering van het samenvattend oordeel over onderwerp 4: voorzieningen:

Momenteel bevindt de opleiding zich in de allerlaatste fase van de verhuizing naar de nieuwe campus Rabot. De visitatiecommissie heeft de accommodatie op de nieuwe campus bezocht, en vastgesteld dat zij zeer functioneel is en beantwoordt aan de meest moderne vereisten. De meerwaarde van de nieuwbouw situeert zich vooral op het vlak van de uitbouw van de labo's en de uitrusting van onderwijslokalen. Alle medewerkers werden betrokken bij de voorbereiding van de verhuizing, en bij de praktische en organisatorische plannen van het gebouw. Het beheer van de producten wordt centraal geregeld, en producten worden jaarlijks besteld om de kostprijs te verlagen. Het magazijn biedt voldoende opslagruimte. Het verbruik wordt systematisch geïnventariseerd. De commissie

vraagt een betere en veiligere opslag van vloeistoffen (vooral bij opslag van zuren in de nabijheid van vaste stoffen). De commissie beveelt hierbij aan om voor de opslag van vloeistoffen in de laboratoria opvangbakken te voorzien.

Studie- en studentenbegeleiding wordt gezien als een opdracht van elke medewerker van de opleiding. Vakinhoudelijke studiebegeleiding gebeurt door de vakdocenten. Op de eerste studentenraad wordt een ombudspersoon verkozen die zich aan de studenten voorstelt en het examenreglement toelicht. Uit gesprekken met studenten tijdens de visitatie blijkt dat zij de Ombudsdienst kennen, maar in de praktijk met klachten naar het opleidingshoofd gaan. Studenten illustreren tijdens de visitatie op welke manier klachten worden behandeld. Zij wijzen op het feit dat de opleiding effectief rekening houdt met hun mening. Studenten weten ook bij wie ze terecht kunnen voor studie- en studentenbegeleiding. Het monitaraat organiseert verschillende activiteiten voor de opvolging en begeleiding van de studenten. Het onlinemonitaraat is vooral goed voor studenten die meer schroom hebben om persoonlijk contact op te nemen met docenten, en het is ook interessant tijdens de blokperiode. De commissie beveelt aan om het vakmonitaraat nog meer te bevorderen bij de studenten die het effectief nodig hebben. Er werd een kwaliteitsverbeteringsteam opgestart om de studie- en studentenbegeleiding te verbeteren.

Overwegingen NVAO:

De NVAO sluit zich aan bij de motivering van de visitatiecommissie voor de score voldoende voor het onderwerp Voorzieningen.

Conclusie NVAO:

De NVAO beoordeelt het onderwerp Voorzieningen als **voldoende**

5.5 Interne kwaliteitszorg

Facet 5.1. Evaluatie resultaten

De NVAO sluit zich aan bij de bevindingen en de overwegingen van de visitatiecommissie zoals aangegeven bij de bespreking van facet 5.1 in het visitatierapport.

De NVAO oordeelt dat de opleiding voor dit facet voldoet aan de benodigde basiskwaliteit.

Facet 5.2. Maatregelen tot verbetering

De NVAO sluit zich aan bij de bevindingen en de overwegingen van de visitatiecommissie zoals aangegeven bij de bespreking van facet 5.2 in het visitatierapport.

De NVAO oordeelt dat de opleiding voor dit facet voldoet aan de benodigde basiskwaliteit.

Facet 5.3. Betrekken van medewerkers, studenten, alumni en beroepenveld

De NVAO sluit zich aan bij de bevindingen en de overwegingen van de visitatiecommissie zoals aangegeven bij de bespreking van facet 5.3 in het visitatierapport.

De NVAO oordeelt dat de opleiding voor dit facet voldoet aan de benodigde basiskwaliteit.

Samenvattend oordeel, weging van de facetten en motivering van het samenvattend oordeel over onderwerp 5: interne kwaliteitszorg:

De opleiding beschikt over een kwaliteitscoördinator en een algemene en adviserende kwaliteitsraad. De opleiding wordt periodiek geëvalueerd, en er worden systematisch verbeteringsprojecten opgezet en opgevolgd door kwaliteitsverbeteringsteams (KVT's). Deze kwaliteitsverbeteringsteams werken rond bepaalde onderwerpen zoals: diversiteit, afstandsleren en starten in februari. Als instrument voor kwaliteitszorg wordt PROZA

(gebaseerd op het EQA-model van EFQM) gehanteerd. Het kwaliteitsraamwerk voor de opleiding chemie bestaat uit een missie, een overzicht van de kernprocessen, de houdingen en gedragingen, een toekomstbeeld en strategische doelstellingen die dit toekomstbeeld onderbouwen. De concrete invulling van het kwaliteitsraamwerk van de opleiding chemie is opgenomen in het kwaliteitshandboek. Het kwaliteitshandboek geldt als centraal documentatiecentrum en databank voor alle statistieken, procedures .... De commissie vraagt om nog meer feedback te geven over de resultaten van KZ naar de betrokken actoren.

De voorbije jaren werden meerdere maatregelen genomen tot verbetering van de kwaliteit van de opleiding. Voor elke verbeteringsactie wordt in overleg een verantwoordelijke aangeduid. De opdracht wordt dan besproken tijdens een planningsgesprek en wordt geëvalueerd tijdens een functioneringsgesprek. De commissie beveelt aan om de prioriteitenlijst met betrekking tot de actiepunten vast te leggen. De commissie vraagt meer tussentijdse opvolging van de realisaties van vooropgestelde verbeteringsacties. De commissie beveelt aan om de effectiviteit en efficiëntie van de diverse overlegorganen te evalueren.

De hogeschool beschikt over heel wat overlegorganen op hogeschool- en/of departementaal niveau waarin medewerk(st)ers zijn betrokken, en waarbinnen verbeteringsacties worden besproken en opgevolgd. Essentieel zijn de diverse tijdelijke kwaliteitsverbeteringsteams (KVT's) en permanente werkgroepen. Medewerkers worden ook actief betrokken bij het kwaliteitszorgsysteem via de campus- en opleidingsvergaderingen, kwaliteitsverbeteringsteams en ad-hocwerkgroepen. Studenten zijn in de eerste plaats betrokken via de algemene studentenraad. In de departementale raad zetelt één student. Afgestudeerden worden betrokken via een enquête. Er is een alumniwerking, maar in de praktijk komen daar weinig pasafgestudeerden naartoe. De commissie vraagt om de alumniwerking opnieuw te activeren. Vertegenwoordigers uit het beroepenveld worden op meerdere manieren bij de opleiding betrokken: via de stage en de stage-enquêtes, via de opleidingsadviesraad, via de jurering van het eindwerk, via de beroepsverenigingen en via navormingssessies. De commissie beveelt een evaluatie aan van de effectiviteit en efficiëntie van de diverse overlegorganen.

Overwegingen NVAO:

De NVAO sluit zich aan bij de motivering van de visitatiecommissie voor de score voldoende voor het onderwerp Interne kwaliteitszorg.

Conclusie NVAO:

De NVAO beoordeelt het onderwerp Interne kwaliteitszorg als **voldoende**

5.6 Resultaten

Facet 6.1. Gerealiseerd niveau

De NVAO sluit zich aan bij de bevindingen en de overwegingen van de visitatiecommissie zoals aangegeven bij de bespreking van facet 6.1 in het visitatierapport.

De NVAO oordeelt dat de opleiding voor dit facet voldoet aan de benodigde basiskwaliteit.

Facet 6.2. Onderwijsrendement

De NVAO sluit zich aan bij de bevindingen en de overwegingen van de visitatiecommissie zoals aangegeven bij de bespreking van facet 6.2 in het visitatierapport.

De NVAO oordeelt dat de opleiding voor dit facet voldoet aan de benodigde basiskwaliteit.

Samenvattend oordeel, weging van de facetten en motivering van het samenvattend oordeel over onderwerp 6: resultaten:

De gerealiseerde eindkwalificaties sluiten aan bij de nagestreefde competenties qua niveau, oriëntatie en de domeinspecifieke eisen. De tevredenheid van afgestudeerden over de opleiding is zeer hoog. Afgestudeerden die een internationale stage volgden, benadrukken de meerwaarde hiervan. Vertegenwoordigers vanuit het werkveld waarderen zeer sterk het hoge niveau, en de kwaliteit van de stages en de eindwerken. De leden van de visitatiecommissie bevestigen dit, maar stellen tegelijkertijd vast dat men in eindwerken weinig aandacht besteedt aan de beschrijving van veiligheidsvoorschriften. De tewerkstelling van de afgestudeerden is nagenoeg 100 procent.

De opleiding kan geen streefcijfers formuleren in vergelijking met relevante andere opleidingen. De opleiding hanteert als interne streefcijfers de slaagpercentages voor het eerste, het tweede en het derde jaar, en voor de opleiding de studieduur. Voor het eerste jaar bedraagt dit streefcijfer minimaal 50 procent. Voor het tweede jaar ligt de streefnorm op minimaal 80 procent, en voor het derde jaar op minimaal 90 procent. De opleiding realiseert deze streefcijfers effectief, met uitzondering van de generatiestudenten in het eerste jaar. Het departementshoofd licht verschillende initiatieven toe die genomen worden om de slaagcijfers te verhogen. De streefcijfers met betrekking tot het slagen worden momenteel doorgetrokken op het niveau van de opleidingsonderdelen. Bij lagere slaagcijfers dan de voorgestelde streefcijfers moeten de betrokken lectoren een 'actieplan' opstellen. Heel wat afgestudeerde professionele bachelors stromen door naar academische opleidingen. Ongeveer drie vierde van de studentenpopulatie van de opleiding chemie studeert binnen de normale tijd af.

Overwegingen NVAO:

De NVAO sluit zich aan bij de motivering van de visitatiecommissie voor de score voldoende voor het onderwerp Resultaten.

Conclusie NVAO:

De NVAO beoordeelt het onderwerp Resultaten als **voldoende**

6 Oordelen visitatiecommissie

De onderstaande tabel geeft per onderwerp en per facet het oordeel van de visitatiecommissie uit hoofdstuk 5 weer.

Onderwerp	oordeel	Facet	oordeel
1 Doelstellingen	V	1.1 niveau en oriëntatie	G
		1.2 domeinspecifiek referentiekader	G
2 Programma	V	2.1 eisen gerichtheid	G
		2.2 relatie doelstellingen - programma	V
		2.3 samenhang programma	V
		2.4 studielast	V
		2.5 toelatingsvoorwaarden	V
		2.6 studieomvang	OK
		2.7 afstemming tussen vormgeving en inhoud	V
		2.8 beoordeling en toetsing	V
		2.9 masterproef ⁶	NVT
3 Inzet personeel	V	3.1 eisen gerichtheid	G
		3.2 kwantiteit	V
		3.3 kwaliteit	G
4 Voorzieningen	V	4.1 materiële voorzieningen	G
		4.2 studiebegeleiding	G
5 Interne kwaliteitszorg	V	5.1 evaluatie resultaten	G
		5.2 maatregelen tot verbetering	V
		5.3 betrokkenheid	G
6 Resultaten	V	6.1 gerealiseerd niveau	G
		6.2 onderwijsrendement	V

Eindoordeel van de visitatiecommissie: positief

O: onvoldoende; V: voldoende; G: goed; E: excellent

⁶ Enkel voor masteropleidingen

7 Oordelen NVAO

De onderstaande tabel geeft per onderwerp het oordeel van de NVAO weer.

Onderwerp	Oordeel
1 Doelstellingen	V
2 Programma	V
3 Inzet personeel	V
4 Voorzieningen	V
5 Interne kwaliteitszorg	V
6 Resultaten	V

Eindoordeel van de NVAO: positief

O: onvoldoende; V: voldoende

8 Opmerkingen en bezwaren van instelling

Conform de bepalingen vermeld in de handleiding accreditatie kan een instelling opmerkingen en bezwaren formuleren op het ontwerp van accreditatierapport.

De instelling heeft geen opmerkingen en/of bezwaren geformuleerd op het ontwerp van accreditatierapport.

Het accreditatierapport is tot stand gekomen op basis van een externe beoordeling van de opleiding Bachelor in de chemie (professioneel gerichte bachelor) van Katholieke Hogeschool Sint-Lieven uitgevoerd door de Vlaamse Hogescholenraad (VLHORA).

Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie (NVAO)
Parkstraat 28
Postbus 85498 | 2508 CD DEN HAAG
T 31 70 312 23 00
F 31 70 312 23 01
E info@nvao.net
W www.nvao.net

Aanvraagnummer #3666

De accreditatie geldt vanaf de aanvang van het academiejaar 2010 - 2011 tot het einde van academiejaar 2017 - 2018.